

S

Mai més!

Butlletí d'informació i comunicació de l'**Amical de Mauthausen**
i altres camps de concentració nazis

Sumari

- 1 Alliberament dels camps.
- 2 Assemblea general de socis.
- 2 Tivissa inaugura un monument als deportats.
- 2 Informacions de les delegacions.
- 2 L'Amical a Internet.
- 2 Conveni de col·laboració amb l'IMEB.
- 2 Arxiu de premsa.
- 3 Paraules adreçades a Joan Berenguer «Ixalet».
- 3 Contra la impunitat dels crims del franquisme.
- 3 Carta adreçada per Roser Ferrando al seu pare mort a un camp de concentració nazi.
- 4 Figueres homenatja l'Amical.
- 4 Lectures recomanades.

© Amical de Mauthausen i altres camps de concentració nazis.

Aragó, 312, àtic 3 - 08009 Barcelona
Tel. 93 488 10 68 - Fax 93 487 20 26

REDACCIÓ: Rosa Toran

EDITA: J.J. Gràfics
Tel. 93 555 43 18 - 08328 Alella

Dipòsit legal: B-14.607-2001

S'autoritza la reproducció de fragments citant la procedència.

ALLIBERAMENT DELS CAMPS

Entre abril i maig de 1945 varen ser alliberats per les forces aliades i per l'Exèrcit Roig la majoria de camps on estaven internats les dones i els homes republicans. A partir de Lublin, el primer camp redimit pels russos, el juliol de 1944, fins a Mauthausen, el darrer camp alliberat el dia 5 de maig de 1945, s'esglaonen algunes dates significatives: l'alliberament d'Auschwitz (27 gener), de Büchenwald (11 d'abril), de Bergen-Belsen (15 abril), de Dachau (29 abril) i el de Ravensbrück (30 abril).

La història dels darrers dies a cada camp va ser singular i determinada per factors diversos, des de l'acció de la resistència interna, el nombre i estat dels deportats, les evacuacions prèvies que es produïren a mesura que avançaven els exèrcits aliats, fins a la posició dels guardians SS i les darreres escaramusses de les forces nazis. En cap cas el patiment no va acabar amb l'alliberament, ja que les malalties i la depauperació van seguir provocant milers de morts; no obstant això, molts dels supervivents van treure forces per lluitar contra les darreres resistències de l'exèrcit alemany o per contribuir a la captura dels SS que van fugir i es van camuflar entre la població civil.

Per als republicans que restaven vius a Mauthausen i als altres camps, quedava encara un llarg camí de lluita i exili. Mentre que la majoria de deportats pogueren tornar al seu país, on eren rebuts amb mostres de solidaritat, a Espanya els esperaven les condemnes, la presó i inclús la mort. Des de tots els racons del món, les dones i els homes que protagonitzaren episodis tràgics de la lluita antifeixista mantingueren el compromís adquirit als camps, preservar la memòria i evitar qualsevol rebrot del nazisme. Avui, els exdeportats republicans als camps nazis, des de l'estat espanyol democràtic -que han contribuït a fer realitat- segueixen complint amb aquesta tasca de compromís i confien en el relleu de les generacions més joves.

Tal com és habitual, s'han realitzat un seguit d'actes commemoratius:

PARLAMENT DE CATALUNYA

El dia 8 de maig, aniversari de l'acabament de la 2ª Guerra Mundial, es va realitzar un acte commemoratiu al Parlament de Catalunya que va ser seguit per una ofrena floral al monument als voluntaris catalans morts en defensa de la llibertat, erigit al parc de la Ciutadella. Hi van assistir les associacions representatives de la lluita antifeixista i les autoritats consulars, que van ser rebudes pel president del Parlament, Sr. Joan Rigol. Va parlar, en nom dels lluitadors i lluitadores, la Sra. Carme Casas de l'Amical de Guerrillers de Catalunya.

PARC DE LA CIUTADELLA

El dia 5 de maig, la commemoració de l'aniversari de l'alliberament del camp de Mauthausen va ser recordada amb la tradicional ofrena floral al monument als deportats que és erigit al parc.

MATARÓ

A la tarda també es va realitzar una ofrena al monument d'aquesta ciutat.

INFORMACIÓ DE L'AMICAL

ASSEMBLEA GENERAL DE SOCIS

El dia 22 d'abril va celebrar-se l'assemblea general de socis. El desenvolupament de la sessió no va estar exempt de polèmiques i crítiques a alguns aspectes de la gestió de la Junta actual, realitat que hem de valorar com una de les característiques pròpies de tota associació viva i diversa. Entre tots els aspectes debatuts, cal destacar l'aprovació dels nous estatuts que permetran obrir el caràcter de l'entitat, amb l'atorgament dels mateixos drets a tots els associats, i el vot de confiança que l'assemblea va donar per endegar el projecte de creació d'una Fundació. L'assemblea, a més de donar comptes dels aspectes preceptius (informe econòmic i balanç de les activitats) va ratificar el conveni de col.laboració amb el Museu d'Història de Catalunya i va donar el seu vot a la nova Junta proposada pel president que ha quedat constituïda per les següents persones:

President: Sr. Joan Escuer
Vicepresident: Sr. Josep Zamora
Secretari i relacions internacionals: Sr. Enric Marco
Tresorer: Sr. Enric Bellette
Secretari d'organització: Sr. Antoni Roig
Secretària d'arxius i publicacions: Sra. Rosa Toran
Vocalies: Sra. Àngela González, Sra. Mª Lluïsa Villalba,
Sra. Antònia Garcia i Sr. Llibert Villar.

TIVISSA INAUGURA UN MONUMENT ALS DEPORTATS

Coincidint amb la celebració de l'assemblea, el poble de Tivissa va homenatjar les víctimes del nazisme, amb la inauguració d'un monument que contribuirà a mantenir la memòria en el futur. El nostre agraïment a la població i al seu consistori que van donar totes les facilitats per a la realització de l'assemblea i el dinar de germanor. Actituds com aquesta ens fan mantenir l'esperança que la nostra lluita no ha estat inútil.

INFORMACIONS DE LES DELEGACIONS

Astúries continua mantenint una intensa activitat de divulgació a diversos municipis del Principat, amb xerrades a càrrec d'Angelita Andrada, Galo Ramos i M. Cortés.

L'AMICAL A INTERNET

La profusió de pàgines dels grups neonazis a Internet fa totalment necessària la presència de l'Amical en aquest mitjà d'informació i comunicació. A través de la col.laboració de persones vinculades a la nostra associació, estem dissenyant una pàgina específica, de la qual ja us informarem quan estigui enllestida. Aviat també es podrà veure a Internet l'exposició "Mauthausen, l'univers de l'horror".

CONVENI DE COL.LABORACIÓ AMB L'IMEB

L'Amical de Mauthausen signarà un conveni de col.laboració amb l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona que significa la incorporació de la nostra entitat en l'oferta de les activitats que cada curs ofereix l'IME a totes les institucions escolars. L'acte de signatura del conveni es realitzarà el dia 25 de juny al Saló del Consolat de Mar de l'Ajuntament de Barcelona entre el president de l'Amical i la Regidora de Cultura, Sra. Marina Subirats.

ARXIU DE PREMSA

La constatació de les demandes cada cop més nombroses de material a l'Amical, fa urgent la necessitat d'endegar la classificació i arxiu de tota la documentació que fins el moment es troba dispersa i desordenada. El primer objectiu que ens hem marcat en aquesta tasca és la preparació d'un arxiu complet de premsa referit al tema de la deportació i a totes les activitats de l'Amical, des dels anys de la seva fundació. Demanem a totes les persones que disposin de fons de premsa la seva col.laboració, amb la cessió de fotocòpies dels diaris o revistes a l'associació.

COL·LABORACIONS

PARAULES ADREÇADES A JOAN BERENGUER "IXALET"

Estimat company, he de confessar-te que les poques paraules que t'he sentit em van causar un gran impacte i d'alguna forma eren unes paraules que m'hagués agradat pronunciar.

Com jo, coneixes les penúries dels deportats pels llibres llegits, no tens cap lligam personal amb ells i a mesura que vas descobrint el que van arribar a viure, el tema deixa de ser una simple lectura per passar a ser quelcom més profund. Recordo l'emoció del dia que vaig entrar a les antigues oficines de l'Amical per fer-me soci i després de la breu entrevista amb el Sr. Joan Esteve, la sensació era d'haver estat amb un personatge històric. De fet, això és el que són tots els exdeportats, uns personatges de la nostra poc divulgada història.

També com a tu, tocar les pedres del camp de Mauthausen, veure els crematoris i els barracots, em va produir sensacions especials, en el meu cas una comunicació solidària amb tots els que van estar allà; i com ells també vaig pronunciar el jurament "lluitar contra el feixisme i explicar el que allà va succeir".

Et vas aixecar del teu seient, durant el dinar a Tivissa, i et vas dirigir a un grup de companys que estaven menjant i junt amb la meva esposa i el meu fill de dos anys vam poder escoltar el que vas dir. Els donaves les gràcies per la lluita que mantenen encara pels ideals que van dur a la mort els seus familiars; jo també m'afegeixo a aquest agraïment i els faig saber que no estan sols. Com a mínim compten amb tot el suport de Joan Berenguer "Ixalet", un pescador, i el que susbcriu.

Isidoro Teruel "el noi de Sant Boi"

CONTRA LA IMPUNITAT DELS CRIMS DEL FRANQUISME

S'ha constituït «Iniciativa per la Justícia», una associació que es proposa que els crims contra la Humanitat comesos pel franquisme no quedin impunes, portant els seus responsables vius davant els tribunals europeus. En el seu manifest fundacional es constata que cap dels responsables dels crims del règim militar ha estat jutjat a causa de les especials circumstàncies de la transició política. No s'ha produït cap reparació penal, ni moral per a les persones que van patir la repressió franquista. Avui les circumstàncies internacionals han canviat, l'avenç dels drets humans ha impulsat una legislació internacional que ha culminat en la creació del Tribunal Penal Internacional. La justícia espanyola ha contribuït a aquest moviment amb la demanda d'extradició del General Pinochet, que ha deixat clar que, en el futur, els crims dels dictadors no quedaran impunes.

«Iniciativa per la Justícia» afirma que ha arribat el moment que aquesta mateixa justícia també s'apliqui al règim franquista. La Humanitat no pot permetre que els crims d'una rebel·lió militar, amb el suport de Mussolini i Hitler, responsable de centenars de milers de morts, de presoners, de desapareguts, de tortures i de tot tipus de vexacions, no siguin jutjats ni penalment, ni moralment. La condemna històrica que les nacions civilitzades han fet dels règims totalitaris ha de caure contra la dictadura franquista, que va ser tan cruel i inhumana com la dels seus aliats, el feixisme i el nazisme. Perquè les noves generacions tinguin consciència que la dictadura militar franquista va ser un règim criminal, i no un simple règim autoritari, cal que hi hagi sentències judicials condemnatòries.

Iniciativa per la Justícia

CARTA ADREÇADA PER ROSER FERRANDO AL SEU PARE MORT A UN CAMP DE CONCENTRACIÓ NAZI

Estimat pare:

Jo mai no he parlat amb tu i he pensat, ni que fos tard, que podria parlar-te amb una carta, malgrat no saber la teva adreça. En tot cas, guardaré la carta i quan em sembli bé la llegiré amb veu alta per si tu, allà on siguis, pots sentir la meua veu.

Recordo quan la mare sovint ens parlava de tu i ens deia que havies hagut d'anar a la guerra, però que aviat s'acabaria i que aleshores tornaries.

Fins després de molts anys no vàrem saber notícies teves. Ens van dir que havies estat empresonat en camps de concentració, primer a França, després a Alemanya; i d'allà mai no en vares tornar. Pobre mare... Amb l'esperança va viure i nosaltres amb la il·lusió que algun dia tornaries.

De gran m'he adonat que la vida té ironia perquè te'n vas anar quan més et necessitàvem. I tu sol, enmig de tanta gent estranya, que fins i tot us posaven un número per esborrar-vos el nom.

Oh! Si t'hagués pogut donar aleshores una mica de consol. T'hauria omplert de petons. T'hauria dit com t'estimava i que t'enyorava molt. Però, si encara et puc fer una mica feliç, et diré que sempre he procurat portar-me bé. Potser igual que la mare, des d'allà on eres d'alguna manera, tu també m'aconsellaves.

Avui sóc casada i mare de set fills, la vida m'ha recompensat, m'ha donat el benestar i el que en un altre temps em va manca.

Adéu pare, he de marxar. Perdona'm. La vida em crida. Potser t'escriuré un altre dia. M'esperaràs si vinc amb tu?

Mentretant, rep tots els petons que en vida no t'he pogut donar.

La teua filla

Roser Ferrando. Sòcia 475
Febrer de 1993

FIGUERES HOMENATJA L'AMICAL

El passat dia 11 de maig va tenir lloc la concessió de la medalla d'or de la ciutat de Figueres a l'Amical, acte que es va fer coincidir amb la inauguració de l'exposició "Mauthausen, l'univers de l'horror", instal·lada al Teatre Municipal. Va assistir a l'acte una nodrida representació de l'associació que es va sumar a la presència dels companys i companyes figuerencs que han promogut la iniciativa.

El consistori, presidit per l'alcalde Joan Armangué, va manifestar la seva solidaritat i suport als lluitadors i lluitadores antifeixistes víctimes del nazisme. Després de les paraules que va adreçar als assistents el president, Sr. Joan Escuer, va recollir la placa commemorativa la Sra. Maria Oliver, persona molt significativa en la història de la nostra associació.

LECTURES RECOMANADES

Francisco BATISTE BAILA. El sol se extinguí en Mauthausen. Vinarocenses en el infierno nazi (Ed. Antinea, 1999, 255 pgs). L'autor, nascut a Vinaròs, l'any 1919, és un col.laborador habitual de publicacions periòdiques del seu poble. En aquesta obra autobiogràfica repassa el seu periple des dels anys de la Batalla de l'Ebre, la seva marxa a França, el pas pels camps de concentració d'aquest país fins a la seva captura pels alemanys a la Línia Maginot i el seu internament a Mauthausen. Establert actualment a Sète, en l'obra ha volgut deixar constància de la trajectòria dels republicans antifeixistes.

Willy BERLER, Superviviente del infierno (Planeta, 2001, 275 pgs). Detingut a Bèlgica mentre cursava el seus estudis, Berler va passar pels camps d'Auschwitz i Büchenwald. En aquesta autobiografia narra la seva experiència i els factors de sort que determinaren la seva supervivència. El llibre està prologat per Simó Wiesenthal i va acompanyat d'unes completes notes explicatives i una bibliografia actualitzada de l'historiadora Ruth Fivaz-Silbermann que atorguen a l'obra un gran interès didàctic.

Juana SALABERT, Velódromo de invierno (Seix Barral, 2001, 263 pgs). Extraordinaria novel.la que té com a fons la redada del "Vel d'Hiv" realitzada el 16 de juliol de 1942 pels nazis amb la col.laboració de les autoritats franceses contra més de 13.000 persones, sobretot dones i nens jueus apàtrides i estrangers. La majoria van morir

al camp d'extermini d'Auschwitz-Birkenau. A partir d'una nena que aconsegueix escapar del velòdrom es reconstrueix, al mateix temps la llarga vida d'un exili, que va començar a Espanya i va acabar a Puerto Rico.

David SERRANO, Un català a Mauthausen. El testimoni de Francesc Comellas (Pòrtic, 2001, 128 pgs). L'autor confegeix una entrevista a l'anarquista Comellas, supervivent de Mauthausen i actualment resident a Àustria, des dels seus records d'infantesa i formació política a Castellar del Vallès, fins al posicionament i compromís actual en contra de l'oblit.

Kresmann TAYLOR, Adreça desconeguda (La Magrana, 2000, 76 pgs). Sota aquest pseudònim, Katherine Taylor, l'any 1938, va crear aquest relat impactant i esfereïdor sobre l'ascens del nazisme. A través de la correspondència entre dos amics i socis, un alemany que retorna al seu país i un jueu que es queda a Califòrnia, en poques pàgines el lector o lectora copsen el ràpid procés de nazificació de la societat alemanya i dels perills que planegen a partir de les primeres concessions i silencis davant les persecucions. Resulta encara més sorprenent la lucidesa de l'autora si es té en compte que en el moment d'escriure l'obra el nazisme no havia mostrat encara els seus aspectes més brutals.

AVIS ALS SOCIS I SÒCIES: Per tal de facilitar la gestió de l'associació és molt convenient que utilitzeu el sistema de domiciliació bancària per fer efectiu el pagament dels rebuts. Podeu fer servir aquesta butlleta.

Tallar per la línia de punts o fotocopiar i enviar a l'Amical.

BUTLLETA D'AFILIACIÓ A L'AMICAL

Nom (i/o entitat)	Cognoms
D.N.I.	Data naixement
Codi postal	Població
	Tel.
	Professió

- Deportat/da
- Familiar
- Col.laborador/a

Quota anual: 3.000 ptes.

DADES DOMICILIACIÓ BANCÀRIA

Caixa o Banc	Agència nº	Domicili
Codi postal	Població	Llibreta / c/c nº
Signatura:		

Sr. Director: Us prego feu efectius els rebuts de l'Amical Mauthausen a càrrec de la meva llibreta o c/c.